

### 2.1. საგადასახადო სამართლის ცნება, საგანი და მეთოდი

საქართველოს საგადასახადო სისტემის ფორმირებისა და ფუნქციონირების ზოგადი პრინციპები, საგადასახადო სისტემაში შემავალი გადასახადების აკრეფასთან და გადახდასთან დაკავშირებული ურთიერთობები, გადასახადის გადამხდელებისა და საგადასახადო ორგანოების სამართლებრივი მდგომარეობა, საგადასახადო კანონმდებლობის დარღვევისათვის პასუხისმგებლობა, საგადასახადო ორგანოებისა და მათი თანამდებობის პირების არამართლზომიერ მოქმედებათა გასაჩივრების წესი და პირობები რეგულირდება სამართლებრივი ნორმებით. აღნიშნული ნორმების ერთობლიობა ქმნის **საგადასახადო სამართალს**.

**საგადასახადო სამართლის საგანია ერთგვაროვანი ურთიერთობების ჯგუფი**, რომელიც წარმოიქმნება სახელმწიფოსა და გადასახადის გადამხდელებს (სხვა ვალდებულ პირებს) შორის გადასახადების დაწესების, შემოღებისა და აკრეფის პროცესში. საგადასახადო სამართლის საგანს წარმოადგენს აგრეთვე ურთიერთობები, რომლებიც წარმოიქმნება საგადასახადო კონტროლის განხორციელების, საგადასახადო ორგანოებისა და მათი თანამდებობის პირების არამართლზომიერ მოქმედებათა გასაჩივრების, საგადასახადო კანონმდებლობის დარღვევისათვის პასუხისმგებებაში მიცემისა და საგადასახადო კანონმდებლობით გათვალისწინებული სხვა ურთიერთობის პროცესში.

საგადასახადო ურთიერთობებისათვის დამახასიათებელ ნიშანს წარმოადგენს მათი ქონებრივი ხასიათი. საგადასახადო ვალდებულების შესრულება ნიშნავს სახელმწიფოს განკარგულებაში განსაზღვრული ფულადი სახსრების გადაცემას. საგადასახადო ვალდებულებების შეუსრულებლობა კი იწვევს სახელმწიფოსათვის მატერიალური ზიანის მიყენებასა და საერთო-სახელმწიფოებრივი ინტერესების დარღვევას.

### 2.2. საგადასახადო - სამართლებრივი ურთიერთობების ცნება და სტრუქტურა

საგადასახადო-სამართლებრივი ურთიერთობები შეიძლება განვსაზღვროთ, როგორც საგადასახადო სამართლის ნორმებით რეგულირებადი საზოგადოებრივი ურთიერთობები, რომლებიც წარმოიქმნება გადასახადების დაწესების, შემოღებისა და აკრეფის პროცესში.

საგადასახადო-სამართლებრივ ურთიერთობებს გააჩნია თავისი განსაკუთრებული ნიშნები, ისინი წარმოიქმნება გადასახადების დაწესების, შემოღებისა და აკრეფის პროცესში;

საგადასახადო ურთიერთობები მოიცავს ორი სახის ურთიერთობებს: **ზოგადს** და **სპეციალურს**.

**ზოგადი** ურთიერთობები წარმოიქმნება გადასახადის გადამხდელსა და სახელმწიფოს შორის საგადასახადო ვალდებულების შესრულებასთან დაკავშირებით და გააჩნია ფულადი ხასიათი;

**სპეციალური** სამართლებრივი ურთიერთობები წარმოიქმნება გადასახადის გადამხდელის საგადასახადო ვალდებულების რეალიზაციის პროცესში გადასახადის გადამხდელებსა და საგადასახადო ორგანოებს, ბანკებს, სახაზინო სამსახურებსა და ა.შ. შორის.

საგადასახადო-სამართლებრივ ურთიერთობებს გააჩნია რთული ელემენტური სტრუქტურა. მიღებულია სუბიექტის, ობიექტისა და საგადასახადო-სამართლებრივი ურთიერთობის შინაარსის გამოყოფა. საგადასახადო-სამართლებრივი ურთიერთობების ფაქტობრივ შინაარსს წარმოადგენს თვითონ მოქმედებები, რომლებშიც ხორციელდება უფლებები და ვალდებულებები. თუმცა, გაცილებით მნიშვნელოვანია საგადასახადო-სამართლებრივი ურთიერთობების იურიდიული შინაარსის გამოკვლევა.

საგადასახადო-სამართლებრივი ურთიერთობების იურიდიულ შინაარსს წარმოადგენს აღნიშნული ურთიერთობების მონაწილეთა **უფლებები და ვალდებულებები**. საგადასახადო სამართლებრივი ურთიერთობის ძირითად შინაარსს წარმოადგენს გადასახადის გადამხდელის ვალდებულება – შეიტანოს ბიუჯეტში და/ან სახელმწიფო ფონდში ფულადი თანხა დადგენილი განაკვეთების შესაბამისად და კანონით გათვალისწინებულ ვადებში. ამავდროულად, სახელმწიფო ორგანოებს გააჩნია უფლება – მოსთხოვონ გადასახადის გადამხდელს აღნიშნული საჯარო-სამართლებრივი ვალდებულების შესრულება.

სუბიექტური **საგადასახადო სამართალი** წარმოადგენს საგადასახადო სამართლის სუბიექტების შესაძლო ქცევის წესს, რომლებიც დაცულია სახელმწიფოს მიერ. სუბიექტურ სამართალს ყოველთვის უპირისპირდება **სუბიექტური ვალდებულება** – კანონით გათვალისწინებული შესაძლო ქცევის სახე და ზომა. მაგალითად, გადასახადის გადამხდელი ვალდებულია გადაიხადოს გადასახადები, ხოლო საგადასახადო ორგანოებს უფლება აქვთ ჩაატარონ გადასახადის გადამხდელთან იმ დოკუმენტების შემოწმება, რომლებიც დაკავშირებულია გადასახადების გადახდასთან. ამავდროულად, საგადასახადო ორგანოები ვალდებული არიან უზრუნველყონ გადასახადების სრული და თავისდროული აკრეფა, ხოლო გადასახადის გადამხდელს უფლება აქვს მოითხოვოს იმ ზიანის ანაზღაურება, რომელიც მიადგა მას საგადასახადო ორგანოების არამართლზომიერი მოქმედებების შედეგად.

საგადასახადო-სამართლებრივი ურთიერთობების რეალურ მონაწილეებს **საგადასახადო-სამართლებრივი ურთიერთობების სუბიექტები ეწოდებათ**. **საგადასახადო სამართლის სუბიექტს** წარმოადგენს პირი, რომელსაც გააჩნია სუბიექტური უფლებები და ვალდებულებები. სწორედ იმ გარემოების წყალობით, რომ პირს გააჩნია სუბიექტური უფლებები და ვალდებულებები, მას პოტენციურად შეუძლია იყოს საგადასახადო-სამართლებრივი ურთიერთობის სუბიექტი.

შეიძლება გამოვყოთ საგადასახადო სამართლის სუბიექტების სამი ჯგუფი:

- სახელმწიფო ორგანოები, რომლებიც, როგორც წესი, გამოდიან საგადასახადო-სამართლებრივი ურთიერთობის უფლებამოსილ მხარედ და ამა თუ იმ დონით აღჭურვილი არიან კომპეტენციებით დაბეგვრის სფეროში – საგადასახადო ორგანოები, საფინანსო ორგანოები, სახაზინო ორგანოები და ა.შ.;
- გადასახადის გადამხდელები – ფიზიკური პირები, იურიდიული პირები, სხვა კატეგორიის გადამხდელები (საწარმოთა ფილიალები, უცხოური იურიდიული ან ფიზიკური პირის მუდმივი დაწესებულებები), რომლებსაც კანონით აკისრიათ გადასახადების გადახდის ვალდებულება;

- პირები, რომლებიც ხელს უწყობენ გადასახადების გადახდას – ვალდებული პირები, რომელთა მოქმედებებზეც დამოკიდებულია ვალდებულებების სათანადო შესრულება და უფლებამოსილი ორგანოების უფლებების რეალიზაცია, ან ეს არის პირი, რომელსაც გააჩნია გადასახადების გამოსაანგარიშებლად საჭირო ინფორმაცია გადასახადის გადამხდელების შესახებ (მაგალითად, საგადასახადო აგენტები, ბანკები და ა.შ.).

**საგადასახადო-სამართლებრივი ურთიერთობის ობიექტს** წარმოადგენს უშუალოდ გადასახადი, როგორც სავალდებულო შენატანი ბიუჯეტში ან სახელმწიფო ფონდში. თავისი შინაარსითა და ბუნებით გადასახადი გვევლინება იმ მატერიალურ სიკეთედ, რომლის მეშვეობითაც საგადასახადო-სამართლებრივი ურთიერთობის უფლებამოსილი მხარე – სახელმწიფო – იკმაყოფილებს თავის ინტერესებს. საგადასახადო-სამართლებრივ ურთიერთობათა დინამიკა დაკავშირებულია რეალურ ცხოვრებისეულ გარემოებებთან, რომლებსაც გააჩნია იურიდიული მნიშვნელობა, ე.ი. იურიდიულ ფაქტებთან. **იურიდიული ფაქტი** წარმოადგენს კონკრეტულ ცხოვრებისეულ გარემოებას, რომლის არსებობას სამართლის ნორმა უკავშირებს სამართლებრივი ურთიერთობის წარმოშობას, შეცვლას, შეწყვეტას. მთელ რიგ შემთხვევებში, საგადასახადო-სამართლებრივი ურთიერთობის წარმოშობისათვის საჭიროა ფაქტობრივი შემადგენლობა, ე.ი. ორი ან რამდენიმე იურიდიული ფაქტის ერთობლიობა, რომელთა არსებობაც სავალდებულოა იურიდიული შედეგების დადგომისათვის (მაგალითად, საგადასახადო კანონმდებლობის დარღვევისათვის გადასახადის გადამხდელის პასუხისმგებებაში მიცემისათვის აუცილებელია დადგინდეს არა მხოლოდ სამართალდარღვევის ჩადენის ფაქტი, არამედ საგადასახადო სამართალდარღვევის შემადგენლობის სხვა ელემენტებიც, მ.შ. გადასახადის გადამხდელის ბრალი).

### 2.3. ეკონომიკური საქმიანობა და გადასახადებით დაბეგვრა

**საგადასახადო რეგულირების სფერო უნდა მოიცავდეს საგადასახადო ვალდებულების წარმოშობასთან, შეცვლასა და შეწყვეტასთან დაკავშირებულ ურთიერთობებს.**

ვალდებულების, მ.შ. საგადასახადო ვალდებულების, წარმოშობა უკავშირდება განსაზღვრულ იურიდიულ ფაქტებს (მოვლენებს, მოქმედებებს, მდგომარეობას). **გადასახადის შესახებ კანონი მხოლოდ მიუთითებს, რომელ ფაქტებთანაა დაკავშირებული საგადასახადო შედეგები, მაგრამ არ არეგულირებს თვით იმ ურთიერთობებს, რომლებსაც მივყავართ საგადასახადო შედეგებთან.** წინააღმდეგ შემთხვევაში ლაპარაკი იქნებოდა არა საგადასახადო ვალდებულების სამართლებრივი რეგულირების შესახებ, არამედ სხვა სახის ურთიერთობების რეგულირების შესახებ.

ნებისმიერი გადასახადის გადახდის წყაროს წარმოადგენს პირის შემოსავალი, რომელიც, როგორც წესი, წარმოადგენს მისი ეკონომიკური საქმიანობის შედეგს. სამეწარმეო საქმიანობის სუბიექტების საგადასახადო ვალდებულება უმეტეს შემთხვევაში წარმოადგენს სწორედ მათი სამეწარმეო საქმიანობის **პირდაპირ შედეგს და სწორედ ამით აღიქმებიან ისინი, როგორც მასთან განუყოფლად დაკავშირებულნი.** ამიტომ, გადასახადებისა და სხვა სავალდებულო შენატანების გამოანგარიშების სისწორეზე, სისრულესა და შესაბამის ბიუჯეტში თავისდროულ შეტანაზე კონტროლი პრაქტიკულად შეუძლებელია სამეწარმეო

საქმიანობაზე განსაზღვრული კონტროლის გარეშე. ეს არ ნიშნავს იმას, რომ საგადასახადო კანონმდებლობა ცვლის ან რაიმე სახით არეგულირებს სამეწარმეო საქმიანობის წარმოების პირობებს. პირიქით, გადასახადებით დაბეგვრა წარმოადგენს სამეწარმეო საქმიანობის შედეგს და ამოცანა მდგომარეობს მხოლოდ მეწარმის მოქმედების სწორ სამოქალაქო-სამართლებრივ კვალიფიკაციაში საგადასახადო შედეგის სწორად განსაზღვრის მიზნით.

საგადასახადო ურთიერთობები ყალიბდება საზოგადოებრივი ცხოვრების ეკონომიკურ სფეროში. სადაც დომინირებულ როლს თამაშობს სამოქალაქო-სამართლებრივი ურთიერთობები. გადასახადებით დაბეგვრა ყოველთვის წარმოადგენს საკუთრების უფლების შეზღუდვას. ამასთან, საკუთრების უფლება პირველადია სახელმწიფოს უფლებასთან მიმართებაში – მოითხოვოს საკუთრების ნაწილის გასხვისება გადასახადების სახით.

ამრიგად, შეიძლება დაბეგვითებით ვთქვათ, რომ საკუთრებისა და სამეწარმეო საქმიანობის საკითხები არ წარმოადგენს საგადასახადო სამართლით რეგულირებად ობიექტს.

შემოსავლის (მოგების) მიღებასთან დაკავშირებული საქმიანობის საფუძვლები რეგულირდება სამეწარმეო და არა საგადასახადო სამართლის ნორმებით. „მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის 1.2 მუხლის თანახმად, სამეწარმეო საქმიანობად მიიჩნევა მართლზომიერი და არაერთგვრადი საქმიანობა, რომელიც ხორციელდება მოგების მიზნით, დამოუკიდებლად და ორგანიზებულად. ამ საქმიანობის არსი და შესაბამისად ამ საქმიანობიდან შემოსავლის მიღების მეთოდისა და ფორმების განსაზღვრა შესაძლებელია მხოლოდ სამეწარმეო-სამართლებრივი და არა საგადასახადო-სამართლებრივი ნორმების ანალიზის საფუძველზე.

საგადასახადო სამართალი არ არეგულირებს სამეწარმეო საქმიანობას, არ განსაზღვრავს სამეწარმეო საქმიანობის ფორმებსა და მეთოდებს. იგი მხოლოდ მხედველობაში იღებს საქმიანობის შედეგებს და მეწარმეს ავალდებულებს სახელმწიფოს „გაუყოს“ მის მიერ მიღებული შემოსავლის ნაწილი. ამასთან, თუ პირმა ვერ მიიღო შემოსავალი და სამეწარმეო საქმიანობამ ვერ მოიტანა შედეგი, საგადასახადო სამართალი არ სჯის პირს სიზარმაცისათვის, უიღბლობისათვის და ა.შ.

სამეწარმეო საქმიანობის ეფექტურობა პირდაპირ ზეგავლენას ახდენს ბიუჯეტში ჩასარიცხი გადასახადების მოცულობაზე. ამასთან, საგადასახადო სამართალი გამოდინარეობს ფაქტობრივი ეფექტურობიდან, მხედველობაში იღებს რეალურად მიღებულ შედეგებს და არ ითხოვს გადასახადის გადამხდელისაგან მაქსიმალური შედეგის მისაღწევად ძალღონის გამოყენებას.

თუ გადასახადის გადამხდელმა გასწია დაუფიქრებელი ხარჯები, ეს ხარჯები გადასახადებით დაბეგვრის მიზნით მთლიანობაში უნდა იქნეს მიღებული მხედველობაში, მიუხედავად იმისა, რომ ასეთივე შედეგი შეიძლება მიღწეული ყოფილიყო ნაკლები საშუალებებით. აღნიშნული წარმოადგენს მწარმოებელთა კონკურენტუნარიანობის და არა საგადასახადო სამართლის პრობლემას.

გადასახადებით დაბეგვრის მიზნით, პირველ რიგში, მნიშვნელოვანია საქმიანობის შედეგი და არა ამ შედეგის მიღწევის საშუალება.

სამეურნეო საქმიანობის შედეგი – ობიექტური მოვლენაა. გადასახადებით დაბეგვრა

ორიენტირებულია სწორედ რეალურ შედეგზე მისი მიღების კანონიერების მიუხედავად. მრავალ ქვეყანაში კრიმინალური შემოსავლები იბეგრება ისევე, როგორც ლეგალური ბიზნესიდან მიღებული შემოსავლები.

ქრესტომათიულ მაგალითს წარმოადგენს ჩიკაგოს მაფიის მეთაურის ალ კაპონეს განაჩენი. გამოძიებამ დიდი ხნის მანძილზე ვერ შეძლო დაემტკიცებინა მისი მონაწილეობა კრიმინალურ საქმიანობაში, თუმცა შეძლო დაედგინა ამ საქმიანობიდან ზანგრძლივი პერიოდის განმავლობაში მიღებული და დეკლარაციაში მიუთითებელი შემოსავლები. შედეგად ცნობილი განგსტერი გასამართლდა გადასახადებისაგან თავის არიდებისათვის.

საქართველოს საგადასახადო კოდექსის მე-9 მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, ეკონომიკურ საქმიანობად ითვლება **ნებისმიერი (ე.ი. მართლზომიერი და არამართლზომიერი) საქმიანობა**, რომელიც ხორციელდება მოგების, შემოსავლის ან კომპენსაციის მისაღებად, მიუხედავად ასეთი საქმიანობის შედეგებისა. ამასთან, ამავე კოდექსის თანახმად, შემოსავალი იბეგრება გადასახადით იმ შემთხვევაშიც, როდესაც მისი კანონიერება სადაოა.

## 2.4. საგადასახადო სამართლის პრინციპები

სამართლებრივ პრინციპებში იგულისხმება სამართლის სახელმძღვანელო დებულებები, ძირითადი მიმართულებები და საწყისები, რომლებიც განსაზღვრავენ სამართლის მთელი სისტემის, დარგის ან ინსტიტუტის არსს.

საგადასახადო სამართალს, როგორც საქართველოს სამართლებრივი სისტემის შემადგენელ ნაწილს, ახასიათებს ისეთი პრინციპები, რომლებიც დამახასიათებელია სამართლის სხვა დარგებისათვისაც. ასეთებია: კანონის უზენაესობის, ერთიანობის, კანონმდებლობის მიზანმიმართულობის და ა.შ. პრინციპები.

რაც შეეხება სპეციალურ (დარგობრივ) პრინციპებს, მათ მიეკუთვნება:

- თანასწორი საგადასახადო ტვირთის პრინციპი;
- გადასახადების დაწესებისა და შემოღების კანონიერების პრინციპი;
- საგადასახადო კანონების უკუძალის უარყოფის პრინციპი;
- საგადასახადო კანონის პრიორიტეტის პრინციპი;
- საგადასახადო კანონში გადასახადის ყველა ელემენტის არსებობის პრინციპი.

**თანასწორი საგადასახადო ტვირთის პრინციპი** ითვალისწინებს გადასახადების გადახდის საყოველთაო ვალდებულებას და ყველა გადასახადის გადამხდელის თანასწორობას საგადასახადო კანონმდებლობის წინაშე. დაუშვებელია დამატებითი გადასახადების, ასევე გადასახადების მაღალი განაკვეთების დაწესება საკუთრების, ორგანიზაციულ-სამართლებრივი ფორმის, გადასახადის გადამხდელის ადგილსამყოფელისა და სხვა საფუძვლებზე, რომლებიც ატარებენ დისკრიმინაციულ ხასიათს.



მოცემული პრინციპი ასახულია საქართველოს საგადასახადო კოდექსის მე-60-ე მუხლის მე-4-ე ნაწილშიც, რომელიც კრძალავს ინდივიდუალური ხასიათის საგადასახადო შეღავათის დაწესებას და ცალკეული პირების განთავისუფლებას გადასახადისაგან.

**გადასახადების დაწესებისა და შემოღების კანონიერების პრინციპი** ასახულია საქართველოს კონსტიტუციის 94-ე მუხლში, რომლის თანახმადაც გადასახადების სტრუქტურა და მათი შემოღების წესი შეიძლება დადგენილ იქნეს მხოლოდ კანონით. დაუშვებელია კანონით გაუთვალისწინებელი გადასახადის ვალდებულების ვინმესთვის დაკისრება. გადასახადი კანონიერია მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ იგი დადგენილია საქართველოს კანონით საქართველოს საკანონმდებლო ორგანოს მიერ დაბეგვრის ზოგადი პრინციპებისა და საქართველოს საგადასახადო კოდექსის შესაბამისად.

**საგადასახადო კანონების უკუძალის უარყოფის პრინციპი** ასახულია **„ნორმატიული აქტების შესახებ“ საქართველოს კანონის 24-ე მუხლში**, რომლის თანახმადაც ნორმატიულ აქტს უკუძალა აქვს მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ ეს პირდაპირ არის დადგენილი ამ ნორმატიული აქტით, ხოლო ნორმატიულ აქტს, რომელიც ადგენს ან ამძიმებს პასუხისმგებლობას, უკუძალა არა აქვს.

საგადასახადო სამართლის სპეციალურ პრინციპად შეიძლება მიჩნეულ იქნეს **საგადასახადო კანონის პრიორიტეტის პრინციპი**, იგი ასახულია საქართველოს საგადასახადო კოდექსის მე-2 მუხლში, რომლის თანახმადაც გადასახადებით დაბეგვრისათვის გამოიყენება საგადასახადო ვალდებულების წარმოშობისათვის მოქმედი საქართველოს საგადასახადო კანონმდებლობა. აღსანიშნავია ის გარემოებაც, რომ გადასახადებით დაბეგვრისას საქართველოს საგადასახადო კოდექსის დებულებებსა და კანონმდებლობის სხვა სფეროს ნორმატიული აქტების დებულებებს შორის კოლიზიის წარმოშობის დროს გამოიყენება საგადასახადო კოდექსის დებულებები.

**საგადასახადო კანონში გადასახადის ყველა ელემენტის არსებობის პრინციპი** გააჩნია დიდი მნიშვნელობა. თუნდაც ერთ-ერთი ელემენტის არარსებობა ნიშნავს, რომ გადასახადის გადამხდელის ვალდებულება – გადაიხადოს გადასახადი – არ არის დადგენილი და შესაბამისად, გადასახადის გადამხდელს სრული უფლება აქვს არ გადაიხადოს აღნიშნული გადასახადი.

## საქართველოს საგადასახადო კოდექსი

**მუხლი 2.** საქართველოს საგადასახადო კანონმდებლობა

1. საქართველოს საგადასახადო კანონმდებლობა შედგება **საქართველოს კონსტიტუციის საერთაშორისო ხელშეკრულებებისა და შეთანხმებების, ამ კოდექსის და მათ შესაბამისად მიღებული კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტებისაგან**.

2. გადასახადებით დაბეგვრისათვის გამოიყენება **საგადასახადო ვალდებულების წარმოშობის დღისათვის მოქმედი საქართველოს საგადასახადო კანონმდებლობა**.
3. საქართველოს **მთავრობა**, საქართველოს **ფინანსთა მინისტრი** ამ კოდექსის აღსრულების მიზნით იღებს/გამოსცემს **კანონქვემდებარე ნორმატიულ აქტებს**.
4. ნაწილი ა მ ო ღ ე ბ უ ლ ი ა.
5. საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს მმართველობის სფეროში შემავალი საჯარო სამართლის იურიდიული პირის – **შემოსავლების სამსახურის** (შემდგომში – შემოსავლების სამსახური) უფროსი საქართველოს საგადასახადო კანონმდებლობის აღსრულების მიზნით გამოსცემს ბრძანებებს, შიდა ინსტრუქციებსა და მეთოდურ მითითებებს საგადასახადო ორგანოების მიერ საქართველოს საგადასახადო კანონმდებლობის გამოყენების თაობაზე.
6. საგადასახადო ურთიერთობების რეგულირებისას **ამ კოდექსში გამოყენებული საქართველოს კანონმდებლობის ტერმინები და ცნებები გამოიყენება იმ მნიშვნელობით, რა მნიშვნელობაც მათ აქვთ შესაბამის კანონმდებლობაში, თუ ამ კოდექსით სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული**.
7. გადასახადით დაბეგვრასთან დაკავშირებულ საკითხზე საქართველოს პარლამენტის მიერ რატიფიცირებულ და ძალაში შესულ საერთაშორისო ხელშეკრულებას აქვს უპირატესი იურიდიული ძალა ამ კოდექსის მიმართ.

**მუხლი 5.** საქართველოს საგადასახადო კანონმდებლობის პრინციპები

1. პირი ვალდებულია გადაიხადოს ამ კოდექსით დაწესებული საერთო-სახელმწიფოებრივი და ადგილობრივი გადასახადები.
2. **დაუშვებელია ამ კოდექსის დარღვევით დაწესებული ან ამ კოდექსით გაუთვალისწინებელი გადასახადის გადახდის ვალდებულების ვინმესთვის დაკისრება, აგრეთვე გადასახადის გადახდევინება ამ კოდექსით დადგენილ ვადაზე ადრე.**
3. **ადგილობრივი თვითმმართველობის წარმომადგენლობით ორგანოს უფლება აქვს, შემოიღოს მხოლოდ ამ კოდექსით დაწესებული ადგილობრივი გადასახადი.**